

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 ft, félévre 2 ft 50 kr, negyedévre 1 ft 20 kr. — Egyen száma ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 ftért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal: Kézdi-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Az igazságügyi budget.

A Bánffy-kabinetben azoknak a minisztereknek, kiket az ellenzék legtöbbet támad, de leginkább félre is ismer, egyike Erdély Sándor igazságügyi miniszter, kinek költségelirányzatát ép most tárgyalja a képviselőház. E sok támadás kezdő oka a törvényhozásnak az igazságügyminiszter által javaslatba hozott intézkedéseiben, különösen a hires 16. §-ban van, melyszerint többé nem minden sajtóügy tartozik az esküdtsek elé, hanem a megsértett magánbeesület a rendes bíró előtt kereshet elégtételt. Olyan rendelkezés ez, mely a világ minden törvénykönyvébe kicsikarta a bebocsátást és melyet épen a lovagias magyar államban lehetett nehezen keresztülvinni, talán épen azért, mert lovagias nemzet vagyunk, mely a vett sértésért fegyverrel vesz elégtételt s nem erőszakolja a bíróságot, vagy az esküdtsek előtt az ítéletet.

De azóta megtértek az igazságügyi miniszter ellenfelei is, mert belátták, hogy Erdély Sándor találatos és alkotni szerető férfi, a ki mindama nagy törvényhozói és törvényszerkesztői sikerek után, melyek nevéhez fűződnek, még sokkal nagyobb feladatott tűzött maga elé: az általános polgári törvénykönyv megszerkesztését.

Az igazságügyi miniszter által e célra szervezett külön szerkesztő bizottság kitűnően bevált s jó esútnak látszik a remény, hogy a polgári törvénykönyv első tervezete sokkal rövidebb idő alatt készen lesz, mint hasonló alkotásoknál a külföldön eddig történt. Látszik, hogy Erdély a szerkesztő bizottságba olyan férfiakat választott, a kik hivatva vannak e nehéz mű megalkotására és a magyar jogászvilág legjobbjai közé tartoznak.

Erdély Sándor igazságügyminiszter, ki mint

bíró gazdag tapasztalatokat gyűjtött és az általános polgári törvénykönyv tervezete felett folyó tanácskozásoknál a maga igazi elemében érzi magát, szerencsés arányban tudja az elméletet a gyakorlattal vegyíteni és e körülménynek kell tulajdonítani, ha az ő vezetése alatt minden felmerülő jogi kérdést elméleti és gyakorlati szempontból megvitatnak.

A bünvádi perrendtartásra vonatkozó törvényhozás befejezése s az esküdtsek reformja által halhatatlan érdemeket szerzett magának Erdély a magyar igazságügy körül, de ha az általános polgári törvénykönyv létesítése sikerül neki, ez a magyar igazságszolgáltatásban olyan korszakalkotó mű lesz, a melyhez foghatót a civilizáció élén haladó államok is csak legfelvilágosodottabb és legelőrehaladottabb koraikban voltak képesek véghez vinni.

A bírói ítélet és a bírói kar soha sem volt függetlenebb, mint most; a fogházügy soha sem volt rendezettebb és — humánusabb, — mint Erdély alatt és minden, a mi az ő tárczájával összeköttetésben van, folytonosan fejlődik és erősödik. A legesekélyebb, a legjelentéktelenebb dolog sem kerül el a miniszter szakértő tekintetét, úgy, hogy bátran merjük állítani, hogy Erdély szilárd alapot adott a magyar igazságszolgáltatásnak s megszerezte és biztosította számára a belföld nagyrabecsülését és a külföld soká nélkülözött elismerését.

És az igazságügyminiszter ellenesének, akár-ják vagy sem, el kell ismerniök ezeket az elért nagy sikereket s kénytelenek lesznek arra szorítkozni, hogy csak politikai ellenfelei legyenek a miniszternek. Ámde nem politikai sikerek azok, melyekre Erdély törekszik és a talaj, melyen ő áll, nem politikai szenvedély és a politikai becsvágy: az igazságszolgáltatás terén pedig nincs mit tartania ellenfeleitől, nincs mit félnie ellenségeitől, mert

egész Magyarország tudja, hogy Erdély személyében a magyar jogászság egyik egyik legnagyobb disze, leghivatottabb és legképesebb képviselője intézi a magyar igazságügyi tárczát.

Nemzeti ünnep április 11-én.

Baró Bánffy Dezső miniszterelnök törvényjavaslata, a melyet a miniszterelnök febr. 26-án nyújtott be a képviselőháznak, így intézkedik az 1848-ik évi törvények megalkotása emlékének megünnepléséről:

Törvényjavaslat az 1848-ik évi törvények megalkotása emlékének ünnepléséről.

1. §. A nemzet kegyelettel és hálás érzelmmel emlékeztet meg az ország történelmében korszakot képező 1848. évi ama törvényhozási alkotásokról, melyekkel az alkotmányos jogok a nemzet minden osztályára kiterjesztettek, a képviselői alapon nyugvó felelős kormányrendszer behozatott, a közhatalom viselés általánosított, a földbirtok felszabadított, a sajtószabadság, a jogegyenlőség s általában a politikai és polgári szabadság magasztos elvei érvényre jutottak: ez alapvető törvények megalkotásának félézredes évfordulója alkalmából a törvényhozás ápril hónapjának 11-ik napját, mint azt a napot, a melyen dicső emlékeztető V-ik Ferdinand király az 1848-ik évi korszakot alkotó törvényeket szentesítette, minden időkre nemzeti ünnepé nyilvánítja.

2. §. A törvény 1898. évi április hónap 11-ik napján lép életbe s végrehajtásával a minisztérium bizatik meg, Budapesten, 1898. évi febr. 26-án.

A törvényjavaslat megokolása pedig ez:

TÁRGZA.

Szép Julesa.

— Irta: Martzi Ferencz. —

Legszebb leány volt a faluban Julesa. Bolondult is érte minden legény. A ki egyszer hallotta édes, dallamos kacagását, a ki egyszer bele nézett szép, nagy szemeknek tükrébe, az nála felejtette a szívét, annak a gondolata mindig ott járt, mindig ott volt a falu végén álló kicsi, fehér házikónál, a hol Julesa lakott. Hej! hány legény titkos sohaja szállt ide, hánynak akadt erre felé mindennap az útja, azt még Julesa se tudná megmondani. . . . Nem is sokat törődött vele. Szegény leány volt. Nem volt egyebe mint az a kis porta, melyen házikójuk állott s melyet boldogult apjától örökölt, no meg egy jó szíve, szép lelke s két munkás keze. Az anyja napszámba járt s így kereste meg a mindennapit.

Tudta Julesa nagyon jól, hogy az a sok gazdag legény, kik a táncban mindig körülveszik, kik eljönnek érette minden vasárnap, hogy a játszóba, vagy fonóba vigyék, nem hozzája illők. De különben a szíve nem vonzott feléjük. Ha ment is velök, ha pajkoskodott is velük néha-néha, ártatlan tréfákat mondvá, csak azért tette, hogy elkerülje anyja szidalmát, zsörtölődéseit, ki minden áron azt akarta, hogy Radák Pisti felesége legyen. Nem is lett volna Julesának kifogása a legény ellen. Szép is volt, jó is volt, látszott is rajta, hogy egészen Julesába van bolondulva, aztán meg nyolcz ökor szántott a birtokán, szép háza volt a falu közepén, hanem azért

még sem kívánta magának. Egy éve jár már hozzájuk s várja a feleletet. Mindenki azt mondja, há most elszalasztja Julesa a jó szerencsét, többet soha se találja meg,

Hanem Julesa nem így gondolkozott. A szíve, az a dobogó kis szív, az mást parancsolt, az nem akart Radák Pistiről hallani, oda Bogár Sándor képe volt berajzolva. Három éve már, hogy szeretik egymást . . . titkon . . . félve. Régen elvette volna már Bogár Sándor Julesát, hanem az anyja nem is akart erről hallani. Koldus koldussal nem megy semmire, szokta mondani s ezzel ki is adta Sándornak az utat.

— És aztán elmaradt a háztól, legalább azt hitte mindenki s annál többet járt oda Radák Pisti.

. . . Nehéz idők jöttek. A tél korán kezdődött, a hideg hamar beállott. Napszámba nem lehetett járni, munkát nem lehetett kapni s enni, meg futeni Julesáknak is kellett.

Szegény Julesa! Nem volt elég neki a maga buja, baja, még az anyjától is hallott sokat . . . sokat. Lassan, nehezen mult el a tél. Sirással feküdt, sirással kelt a szép leány. Halvány arcára kiült a bánat, a fájdalmas megadás, nagy fekete karikákat rajzolta szemei alá. Azok a boldog remények, azok az aranyos álmok, melyeket együtt fontak, szöttek Sanyival, mind . . . mind elszéledtek. Halvány, titkon rejtett emlékü van már csak meg.

Julesát a templomban kihirdették Radák Pistivel.

Tavaszi lett. Szerelemről énekelt a kis madár az ágon, boldogságról suttozott a szellő a lombok között, örök ifjúságról csevegett a patak. Minden,

minden örült a szép verőfényes napnak, mindent elbűvölt a tavasz édes fuvalma.

Julesa szomorú, bánatos volt. Lassan haladt a szűk, mezei ösvényen s talán annyira sohasem érezte boldogságát, mint most.

A fűszálak egymáshoz simultak, a kis virágnak a lepke beszélt édes dolgokat, a lombok szerelemről suttoztak, minden, minden olyan boldog volt, csak neki nem szabad erre gondolni, mert hát két nap múlva lesz az esküvője . . .

A mint ment a forrás felé, hogy megtöltse friss vízzel korsóját, itt ebben a esendes, hangulatos világban, a réten, hol minden bokrot olyan jól ismer, hová minden göröngyhöz egy-egy édes emléke fűződik, különös vágy fogja el lélkét. Vágyódik, kívánczik valami után, minek nem tud nevet adni s miről tudja, hogy sohasem éri el . . . Elért a forráshoz. Letette korsóját s leült a padra. Ábrándozott a boldogságról, melyet alig ismert meg s már is elvesztette . . . Halk neszt hallott. Hátra fordult s alig akart hinni könyes szemeknek, Sanyi volt előtte.

— Édes Julesám!

— Drága Sanyim!

S a másik pillanatban már egymás karjaiban voltak, ölelték, csókolták egymást, forrón, édesen s folyton suttozták:

— Édes Sanyim!

— Drága Julesám!

.

Sötét volt, mikor Julesa hazaért. Szemei fényltek, arca dult volt s selyem haja össze volt kuszálva. Nem szólott senkihez, kerülté az anyját is,

A nemzet közöhangjának, mely több ízben a képviselőház kebelében is kifejezésre jutott, felel meg a kormány, midőn az 1848. évi törvényhozási alkotások félszázados évfordulójának megünneplése iránt az országgyűlésnek előterjesztést tesz.

A kormány a legmegfelelőbbnek, de az 1848. évi törvényhozási alkotásoknak korszakot képező maradandó becsüknél fogva legméltóbbnak is azt tartja, ha az 1848. évi törvényhozási alkotások hivatalos ünneplése akképen történik, hogy azoknak emlékeztetője az a nap, a melyen ez alkotások a királyi szentesítéssel befejezést nyertek, mindenkorra nemzeti ünnepé nyilvánittatik.

Azt előzolja az előterjesztett törvényjavaslat, melyben az 1848. évi törvényhozási alkotások megfelelő méltatása után elrendeltetik, hogy április hónap 11-ik napján, mint az a nap, melyen dicső emlékeztető V. Ferdinánd király ő felsége az 1848. törvényeket szentesítette, ezáltal minden évben nemzeti ünnepnapként megünnepeleendő.

A jelen évben az 1848-iki törvények szentesítési évfordulójának ünneplése különösebben még az által is történnék, hogy eddig az országgyűlés mindkét házában letárgyaltatván és legfelsőbbben szentesítetve az előterjesztett törvényjavaslat, a megtörtént legfelsőbb szentesítésről és a szentesített törvények kihirdetéséről szóló értesítés április 11. napján a két háznak e célból ünnepélyesebb módon tartandó együttes ülésében jelentetnek be s az országgyűlés ugyanez együttes ülésében ő felségéhez az apostoli királyhoz intézendő hódolati fölrítot határozta el, a melyet a két ház testületileg azonnal ő felségének át is nyújtana.

Abban a reményben, hogy a t. országgyűlés az 1848. évi törvényhozási alkotások emléke ünneplésének eme módját helyeselni méltóztatik, bátor vagyok a benyújtott törvényjavaslat elfogadását tisztelettel kérni. Budapesten, 1898. február 26-án. Beadja: Bánffy báró.

A kézdívásárhelyi takarékpénztár.

Megkaptuk a kézdívásárhelyi takarékpénztár évkönyvét is az 1897-iki üzletéről, mely ezuttal azonban nem csak egy év eredményéről számol be, hanem egy szépen összeállított jelentésben elmondja az intézet 25 évi fennállásának történetét s közli a részvényesek névsorát. Szóval, ezen évkönyvnek jubiláris jellege van, s elmondhatjuk, hogy nem csak a számokban elért üzleti eredmény, hanem maga a történelmi rész igazán érdekes olvasmányt képez. Az intézet igazgatóságának humánus és hazafias gondolkodását szépen illusztrálja azon áldozatkészség, melylyel a nyeresemény egy részéből városunk

mintha valami nagy... nagy bűn nyomná a lelkét.

Hideg, nagyon hideg tél következett megint. Csipős szél járta át a ridet tájat s csak úgy ropogott a hó a talp alatt. Egész télen nem lehetett anynyi embert, asszonyt látni mint a kis falu utcáin, mint ma. Mindenik házikóból kibukik egy-egy, mindenik feketébe van burkolva, mindeniknek arcán szomorúság ül.

A Radák Pisti háza felé tartottak. Ennek a feleségét, szép Julesát temették...

A szegény asszony egy pozsgás, piros arcú kis fiú életét a magáéval fizette meg.

A gyászmenet kikísérte a boldogultat, a fagyos göröngyök betakarták a fekete koporsót, a bucsuszó elhangzott s a menet szép rendben eloszlott. Radák Pistit alig tudták magához téríteni zokogásából. Nagyon, nagyon szerette ezt az asszonyt, nem akarja egyedül hagyni.

A fiát juttatták eszébe. Erre aztán haza ment. Leült az üresen maradt ágy szélére, ölbe veszi a síró kis magzatot, öleli, csókolja, csititgatja... Mintha csak az anyja lenne ez a gyermek, úgy hasonlít hozzá. Mintha ez a kis világ enyhítené a fájdalmát.

Radák Pisti azt hiszi, az ő fia...

fejlődését célzó szép intézményeket felkarol, istápol s némelykor maga önjerejéből létesít. Így régebben gőzfürdőt és sétatért készített, most pedig a létesítendő polgári leány iskola alapja javára 5000 frt adományozását hozza javaslatba. E mellett a városban levő összes humán és kultur czélok mindeikének juttat valamit. Hogy a derék jóra való intézet eddigi működéséről tiszta képet adhassunk, jövő számunkban közölni fogjuk az elmúlt 25 év történelmét s ezuttal csak a múlt év eredményét ismertetjük. A múlt évben olírt nyers nyereség összege 75.243 frt 67 kr., melyből az alapszabályokban megállapított költségeket, jutalékokat levonva 10.550 frt 27 kr. áll a részvényesek rendelkezésére. Az igazgatóság ezen összeget oly formán ajánlja felosztani, hogy minden részvény után fizetessék 10 frt, mely 8000 frtot tesz.

Jótékony czélokra adassék 415 frt. A polgári leányiskola alap javára II. részlet 1000 frt. A gőzfürdőhöz egy új gőzűst 1335 frt 27 kr.

A jótékony czélú intézmények közül következők részesülnek adományokban:

1. A háromszékmegyei „Erzsébet” árva leány nev. intézetnek 25 frt. 2. A kézdívásárhelyi „Stephanie” menházának 25 frt. 3. A kézdívásárhelyi vörös kereszt egyletnek 25 frt után 25 frt. 4. A kézdívásárhelyi szegény tanulókat segélyező alpnak 25 frt. 5. A kézdívásárhelyi kantai r. kath. templom kijavításra 25 frt. 6. A kézdívásárhelyi kantai r. kath. vallás tanítónak 25 frt. 7. A kézdívásárhelyi ev. ref. kepeváltási alpnak 25 frt. 8. A kézdívásárhelyi önk. tűzoltó egyletnek 25 frt. 9. A Kézdívásárhelyt felállítandó kereskedelmi iskolának 25 frt. 10. A Kézdívásárhelyt felállítandó „Kossuth”-szoborra 25 frt. 11. A kézdívásárhelyi Olvasó-egyletnek 25 frt. 12. A kézdívásárhelyi kereskedő-íjak társulatának 25 frt. 13. A kézdívásárhelyi alsó fokú ipar iskolának 25 forint.

A kereskedő ifjuság bálja*)

A helybeli „Kereskedő-íjak Társulata” a múlt szombatról ismét egy szép sikert jegyezhet fel jegyzőkönyvében. Ugyanis ezen napon a tanácsház dísztermében, — az ifjuság vette át a parancs-szót, s azt valóságos tündér kerté alakította át, hogy a farsang utolsó bálját, — mely egyike volt a legszebb és legkedvesebb báloknak, — ezáltal is vonzóbb tegye. Nem hiába volt lapunk utján előre jelezve, hogy igen előkelő közönségre van kilátás, mert fényesen beigazolódott. Már korán 8 órakor az ifjuságnak tánczra termelt serege várta az érkezendő vendégeket, — kik szokott pontossággal, egyik sem akarván első lenni, csak 9 órakor gyűltek egybe a rendezőség nem kis öröme. Mily jól esett végig pillantani az előkelő díszes társaságon, a bájos leányseren, mely leplezetlen türelmetlenséggel várta a pillanatot, a mikor a tánczrendező jelt ad a csárdásra. Alig, hogy rá zendített a cigány a jó ropogós csárdásra, a fiatalok szokatlan kedvvel kezdtek a tánczhoz s boldog volt, a ki tánczosnót kaphatott, mert a tánczoló fiatal emberek száma majdnem megkétszerezte a díszes hölgy-közönséget, s a hamisítatlan jó kedv meglátszott az egész bálon, a minek az elmaradhatatlan következménye az volt, hogy a hölgyek kivétel nélkül annyit tánczoltak, hogy utoljára kénytelenek voltak a pipere szobát buvóhelyül felhasználni, s így a függönyök megett, közbe-közbe kipihenték magukat s ujult erővel kezdték újra meg újra a tánczot egész reggelig s ismét beigazolást nyert az a régi igazság, hogy a kereskedő ifjuság bálján tud egyforma jó kedvvel mulatni mindenki.

Múltán érdemel tehát teljes elismerést a rendező bizottság, élén Fejér Antal elnökkel, mert rendkívül figyelmességükkel és előzékenységükkel lehetővé tették azt, hogy a bálon mindenki a legkitünőbbben mulatott.

Az anyagi sikerre áttérve, ha megemlítjük, hogy a bevétel 305 frt 4 kr. a kiadás 102 frt 31 kr. s így a tiszta jövedelem 202 frt 75 kr., azt hiszem elég szép eredmény a könyvtár alapjára.

A jelen volt hölgyek közül, kiket sikerült feljegyezni a következő: Welnreiter Jánosné, Dr. Szacsavay

Gyuláné, Cseh Gyuláné, Dr. Sinkovics Ottoné, Schiroky Mariska, Benkő Lajosné, Bartha Zsuzsika, Nagy Lázárné, Nagy Róza és Ida, Tóth Teréz, Baricz Antalné, Baricz Emilia, Szabó Gyuláné, Szabó Teréz, Csizsár Imréné, Csizsár Vilma, Székely Jánosné, Takács Dóra, Vargha Matild és Irén, Fitzus Mártonné, Czecz Mártonné, Zakariás Mariska, Ineze Istvánné, Ambrus Albertné, Ambrus Róza, Dávid Istvánné, Dávid Mariska és Pepi, Szentpétery Kristófné, Szentpétery Mariska, Dr. Bánffy Zsigmondné, Kőnczey Cornélia, Csizsár Anna, Nagy Ferenczné. Agglegény.

Irodalom.

— A magyar nép multja és jelene. Benedek nagy jubiláris munkájának most megjelent 6-dik füzetében, főleg az 1437-ben kitört parasztlázadással foglalkozik. Az új adatok egész halmazával magyarázza és fejtegeti azokat az okokat, melyek a népet arra birták, hogy fegyverrel próbálja igazát kiküzdeni. Nagy művészettel és írói ügyességgel oldotta meg a feladatot, hogy a legszigorabb tudományos kritikát gyakorolva és minden új adatot felhasználva, mégis érdekes maradjon és mindvégig élvezetes olvasmányt adjon. E füzet azonkívül újabb bizonyosságot Benedek történetirői tárgyilagosságának, mert bár méltányolja az okokat, melyek a népet zendülésre birták, bár igazán meglátóan festi a szegény, zaklatott, az adók terhe alatt roskadozó erdélyi jobbágyság helyzetét: még sem ragadtatja magát túlzásokra és a nép iránt érzett minden szeretete mellett is higgadtan ítéli meg annak hibáit is. Mély történetirői érzéssel óvakodik az egyoldalúságtól és a nép helyzetét rajzolva, belevilágít a kor egyéb társadalmi és politikai viszonyaiba is, úgy hogy a magyar nép története mellett, folyton szemünk előtt tartja a magyar nemzet történetét is. A kettő kiegészíti és magyarázza egymást. Természetes, hogy Benedeknek vonzó, tiszta és választékos nyelve még csak élvezetesebbé teszi a nagyszabású munka olvasását, melynek az Athenaeum kiadásában megjelenő egyes füzetek 30 krajczárba kerülnek.

— Könyvismertetés. Talán ismerik is tanítótársaim és az illetékes intézetek, hatóságok egy része a Dr. Szabó Mihály, Alsó-Fehérvármegye kir. s. tanfelügyelője szerkesztette, illetőleg összeállította „Népoktatásügyi teendők határidő-jegyzéke” című könyvet, mely a közel multban jelent meg. Meglehet azonban, hogy számosan vannak, a kik nem ismerik, vagy ha tudomásuk volna is e könyv létezéséről, nincs birtokukban. E körülmény s amaz erős meggyőződés, hogy e könyvet a tanítók, tanárok, igazgatók, intézetek és hatóságok alig nélkülözhetik, adja kezembe a tollat. Különösen a tanítók figyelmét hívom fel e könyvre, mert tanügyi dolgokban a tanítónak kell legfőjártasabbnak lenni, neki kell a legapróbb részletekre is kiterjeszteni a figyelmét, neki kell a kötelesség teljesítésben előljárni, neki kell a népokt. ügyi teendőket, törvényeket, rendeleteket, utasításokat legjobban ismerni. Vagy nem megszégyenítő volna-e egy önéreztet tanítóra nézve, ha vagy egy szülő valamely tanügyi dologban hozzá fordulna s ő vállalt volna be kellene, hogy vallja, hogy bizony ő ahhoz nem ért? Vagy nem lealázó-e a tanügyi munkására, ha egy más téren foglalkozó egyén őt utba igazítja, mikor ennek megfordítva kellene lenni? Ki hallotta, hogy a mérnököt a terv készítésénél, a bírót az igazságszolgáltatásnál a szabó, földmives, vagy a könyvelő utasította volna? A mi a bírónak a törvénykönyv, a papnak a biblia, az a tanítónak az utasítások és rendeletek összefoglalása, ismerete. „Ujjából tudományt egy ember sem szopott” régi igazság, tehát, ha tudni akarjuk a szakmánkhöz tartozó dolgokat, meg kell szerezniük a segédeszközöket is.

Hiszen az 1868. évi 38 t. cz. megalkotása óta az adminisztratív teendők annyira megszáporodtak, hogy a törvények és rendeletek tömkelegében még akkor is nehéz volna eligazodni, ha ezeket mind külön-külön ismernék. Ez idő szerint 525 állandó jellegű tanügyi határidőre kell évente figyelni. Ki képes erre? Ezért szükséges, ezért fontos ez a könyv, mely utasít, utba igazít s tételenként, időnként sorolja fel a teendőket, hogy kötelességmulasztás ne terheljen.

*) Ezen közlemény sajnálatos tévedés folytán megkésett. Szek.

Három részből áll. Az elsőben havonként felsorolja, hogy mi a teendő a hónap elején, közepén, végén, természetesen, hogy mindig idézi az ide vágó törvényt, rendeletet, utasítást.

A 2-ik részben a tanév kezdete előtt, a tanév kezdetén, tanévenként és tanév végén betartandó határidőket és az azokhoz kötött teendőket sorolja fel; míg a 3-ik részben a különböző határidőkhöz kötött tanügyi teendőket részletezi, ismerteti.

E könyvben a törvények és rendeletekre hivatkozás van, azonban szöveg szerint is szerzőnek már régebb megjelent, megbecsülhetetlen két művében („Tanítók, tanítónők jogai és kötelességei” és Népoktatásügyi közszégi közigazgatás kézikönyve”) tartalmulag megtalálhatók.

Tekintve, hogy a jelzett művek a népoktatásügy körébe tartozó intézetek, hatóságok és tanítóknak nézve nemcsak megbeszélhetetlenek, de nélkülözhetetlenek is, ismertetésüket a tanügy érdekében valóban tartottam. A jelzett 3 mű szerzőnél N.-Enyeden bérmentes küldéssel 5 frtért megrendelhető. A „Népokt. ügyi teendők határidő jegyzéke” külön 1 frt.

M. Székely János.

Ujdonságok

— **Kinevezés.** Jakab Rudolf kézdívisárhelyi kir. törvénzéki elnököt a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához bírónak nevezte ki a király. Jakab Rudolf kir. törvénzéki elnök urat, ki nem sokára távozni fog körünkől, mindnyájunk őszinte tisztelete és elismerése kíséri új állomására s társadalmunk őszinte rokonszenvét fejezzük ki, midőn az elnök urnak új pályáján további haladást kívánunk.

— **Időjárásunk** — mint az március elején szokott történni — majd derül, majd borul, egyik napon melegen süt a tavaszi nap, a másikon meg havaz; hanem azért mégis csak tavaszodunk, ha lassacskán is. — Az általános hőmérsék különben elég kielégítő, mert nappal 2—5 C. fok meleg van s újjelenként sem igen száll a hőmérő higánya a fagyponthoz alá.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter a kézdívisárhelyi kir. törvénzéki elnöki ideiglenes minőségben alkalmazott Winternitz Ödön irnokot ebben az állásában végleg megerősítette.

— **Népmozgalom.** A kovásznai anyakönyvi kerületben a múlt 1897-ik évben született 967 gyermek. Ezzel szemben a halálozások száma 761. Mint örvendetes jelenséget konstatahatjuk, hogy a szaporulat e szerint 208 személy. Az 1896-ik évi kimutatás is szaporodásról beszélt. Házasságra lépett a múlt évben 178 pár.

— **A t. szülőkés gyámok figyelmébe.** Tisztelettel kérem az érdekelt szülőket és gyámokat, hogy azok, kik fioknak a marosvásárhelyi keresk. és iparkamara által az ország nagyobb városaiiban egyes magán műhelyekben iparos tanonczul leendő elhelyezését óhajtják: a fiuk 1. keresztlevele; 2. közszégi erkölcsi bizonyítvány; 3. orvosi bizonyítvány; 4. himlő oltási illetve újra oltási bizonyítvány; 5. iskolai bizonyítvány, esetleg 6. szegénységi bizonyítványaitak hozzám f. hó 10-ikéig adják be. Meg kívánom jegyezni, hogy csak 4 elemi osztályt végzett, jó erkölcsi, egészséges, 13 évet betöltött és 16 évet meg nem haladott fiuk vétetnek fel. A tanidő rendes körülmények között 4 év, de kivételes esetekben, ha a fiu kiválóan alkalmas, kevesebb idő is lehet. A gyermek elhelyezéséről a kamara gondoskodik s a további felügyeletet is végzi, úgy hogy egyik titkára évenként kétszer meglátogatja az elhelyezett fiukat s esetleges panaszaitat orvosolja. — A fiu teljes ellátásáról az illető mester gondoskodik, tehát a szülőkre nézve teljesen költségmentes gyermekeik ipari kiképzése, sőt ha jó eredménnyel tanul, a kamara esetleg külföldi tanulmányuti ösztöndíjat s később, hogy önálló lehessen, kevés üzleti tőkét is ad rendelkezésére. — Mind ezt teszi a kamara azon nemes jó indulatból, hogy székely földünkön, hol a gazdaságból megélhetés oly nehéz lett egy életképes, jól képzett iparos osztályt nevelhessen s ha ez a kamarának nem fog sikerülni, az egyszerűen a mi részvételestől fog mulni, a minek aztán fájdalom majd igen keserűen ad-

juk meg az árát. A kamara eddig összesen 461 fiut helyeztet el, mely szám a megyék között következőleg oszlik meg: 1. Csikmegyére esik 175. 2. Háromszékvármegyére esik 34. 3. Kisküküllőre esik 24. 4. Marostordára esik 133. 5. Torda-aranyosra esik 36. 6. Udvarhelyre esik 58. 7. Bukovinára esik 1. Összesen 461. A múlt évben Budapest és az alföldi városokon kívül dunántuli, felső és dél-magyarországi, valamint erdélyrészi városokban is helyeztetek el a fiuk. Jövőben törekedni fog a kamara szigorú körültekintéssel megválogatni a műhelyeket s a fejlettebb fiukat életképesebb mesterségekre elhelyezni, valamint az erdélyrészi városok s nevezetesen Brassó város iparosai részére is mentől több székely fiut közvetíteni. — Ezért is melegen ajánlom a kamara nemes törekvését a t. közönség szíves figyelmébe. Kézdívisárhely, 1898. febr. 30-án ifj. Czimbalmos Ferenc kamarai tag.

— **Balra kitérni, jobbra előre hajtani!** Ezt a minden falu végén olvasható regulát gelsei Kicsid Sándor nem tartotta be. Egy szekér zsindelet vitt a sepsi-szentgyörgyi piacra. A márkosfalvi határon több társával a szekerektől hátramaradva, vígan beszélgetve állítólag nem hallotta a szembe jövő posta-legény trombitálását, bár ez oly lelkéből fujta, hogy még a közeli falukban is hallszott. A lovai sem tudták — a mint hogy a gelsei fuvarosok lovai egyáltalán nem tudják — a morest; a verésen egyenesen előrehaladva, rá vitték a szabályosan balra előretartó postára a szekeret. A terhes szekér összetörte a könnyű járművet. Mindkét rud, esatlás, hámfa és a tengely is eltört. Kicsid Sándor békességes uton-módon fizetett kártérítést fejében 40 forintot. Kicsid Sándor már most tudja s ebből okulva tán a fuvaros társai is megtanulják a regulát: „Balra kitérni, jobbra előre hajtani.”

— **Lassan siess, tovább érsz!** Martonfalvi Molnár A. beesteledett Kézdívisárhelyt. Sötét volt olyan, hogy bicskával lehetett volna vágni. Az elvesztett időt utol akarván érni, haza menőben lovait gyors menésre nógatta. Szembe jött vele egy zsidó egy lóval. Valószínűleg ez is az egy ló közé csaphatott, mert oly erővel ütköztek össze, hogy Molnár A. bebukott a lovak közé fejével a kövezetre, a honnan alétan tépte ki a felesége; szekere rudja pedig jó arasznyira furt be a zsidó lovába. Szerencsére a rokkant ló alig ért többet a bőrénél. De így is fizetett Molnár A. 30 frtot a kár kiegyenlítése fejében.

— **Szini előadást** tartott a márkosfalvi ifjuság a múlt szombaton az orgona-alap javára. Kíváncsi volt mindenki látni, hallani, hogy mit csinálhatnak ezek, csak a falusi iskolát végzett egyszerű falusi fiuk és lányok. Ezért olyan szép közönség verődött össze, hogy a különben tágas iskola-terem

alig volt képes befogadni. „Kősa Jutka”-t adták elő és oly rátermettséggel, hogy akármelyik érdekekben megvénült műkedvelő társaságnak is dícséretére válhatott volna. Az egyes szereplők szerepeiket kitűnően betanulva oly eszesen alakítottak, hogy a ki nem tudta, nem hinné el, hogy először léptek a deszkákra. A közönség is hálás volt irántuk, bő tapssal jutalmazta mindnyáját. Az előadást reggelig tartó táncz követte. A csekély 30—50 kros belépti díjakból 60 frt 40 kr gyűlt össze, melyből a költségeket leszámítva 14 frtot juttattak az orgona javára. Az egészben csak az a különös, hogy a míg az egész közönség örege, ifja az egyház felvirágoztatása érdekében buzgólkodik, addig épen az, a kinek leginkább kellene lobogtatni a szent ügy zászlóját, a pap részvételestől, távolmaradásával tüntet. Azért azt hisszük, hogy mégis csak rajta lesz az új orgonán, hogy: „épült N. N. papságának idejében és hathatós buzgósa folytán.” Rajta márkosfalvi ifjuság! Mutasd meg, hogy vezetőknélkül is fel tudsz emelkedni a műveltség podiumára és hogy van benned támasz, istáp nélkül is akarat a jóra, erő és kitartás annak keresztül vitelére! Csak előre a jóban, ez legyen a jelszavad s akkor pap nélkül is be lehet jutni — már itt a földön — a menyországba. Honi.

— **Merénylet a görög király ellen.** Athén febr. 28. György király ellen tegnap merényletet követett el két suhanecz. A mint az udvari fogat a palotából kirobogott, több lövést intéztek a király felé, a melyek közül azonban egyik se talált. A merénylők erre gyorsan eltűntek a támadt csoportosulásban, a rendőrség azonban már nyomunkban van. Mikor a lövések eldördültek, a király hidegvérrel felállt, hogy a mellette ülő hercegnőt megvédje. A király szerencsés megmenekülése alkalmából Athén összes templomaiban hálaadó istentisztelet tartottak. A palotát állandóan ujjongó tömeg veszi körül, mely éljenzi György királyt. A lapok kivétel nélkül megbotránkozásuknak adnak kifejezést a merénylet, fölött.

— **Kitűnő magok.** Sok évi tapasztalatunk után határozottan állítjuk, hogy a legjobb és mindig biztos és csiraképes virág- és veteménymagok Mauthner Ödönél kaphatók. Ezen világhírű szolid ezéget mindenkinek a legjobb lélekkel ajánljuk. A vevők könnyebbégére szolgál, hogy Mauthner Ödönnek Kézdívisárhelyt Kupán Józsefnél raktára van s a magok innen is beszerezhetők.

— **Olcson eladó** egy használt, de jókarban levő födeles federes kocsi. Hol? megmondja e lap kiadóhivatala.

HIRDETÉSEK.

A Mauthner-féle

hirneves

kőnyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapest Andrásy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jóállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával s a Mauthner névvel jelezve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

szintjén van.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.